

ПРОЕКТ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ ЩОДО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ – ДЕМОНТАЖ АВТОНОМІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

13 грудня 2019 року в Президент України вніс як першочерговий проект Закону «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» №2598. Асоціація міст України стурбована закритістю процесу підготовки законопроекту (без участі представників органів місцевого самоврядування, їх асоціацій, громадянського суспільства) та його невідповідністю Європейській хартії місцевого самоврядування.

АМУ наголошує на критичних для місцевого самоврядування і суспільства положеннях проекту:

Префекти: старий зміст та більше втручання

Префекти - це спадкоємці місцевих держадміністрацій (формування, підпорядкування, окремі функції) та прокуратури, яка до реформування здійснювала загальний нагляд за ОМС і мала право зупиняти їх акти щодо як власних, так і делегованих повноважень.

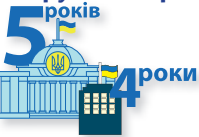
Увага!

Передбачається суттєве нарощування інструментів державного втручання в усіх галузях муніципального життя. Порушення положень Хартії, яка вимагає визначення чітких випадків державного нагляду та адекватності заходів адміністративного впливу.

РЕЗУЛЬТАТ

Загроза для місцевої демократії: префект втручається у власні справи місцевого самоврядування; Президент отримує право зупиняти повноваження місцевих рад та голів громад.

Скорочення терміну повноважень місцевих обранців - порушення рівності форм народовладдя

Необґрунтоване зменшення до 4 років (зараз 5) терміну повноважень місцевих рад та голів громад, хоча повноваження Президента та Парламенту залишаються на 5 років.

РЕЗУЛЬТАТ

На національному рівні виборні особи отримують більше часу для реалізації своїх завдань та програм, ніж голови громад та місцеві депутати.

Київ та Севастополь втрачають спеціальний статус

Міста державного значення стають звичайними громадами, що входять до складу відповідного округу та області або, відповідно, АР Крим. Лише для міста Києва передбачено окремі столичні функції.

РЕЗУЛЬТАТ

Не зрозуміло, куди ці міста відносяться територіально (не визначено у перехідних положеннях). Необґрунтоване пониження статусу цих міст.

Включення великих громад (міст обласного значення) до складу округів

Усі міста входять до складу громад, громади - до округів, округи - до областей. Необґрунтоване пониження статусу міст обласного значення.

РЕЗУЛЬТАТ

Диспропорції та суперечності при формуванні рад округів через значні відмінності у чисельності населення громад, що увійдуть до їх складу.

Плутанина з терміном «громада»

Громада одночасно - це і жителі однієї місцевої спільноти, і адміністративна територія. Громади визнаються юридичними особами, що суперечить засадам цивільного права. Відповідно до ч.1 ст.5, ст.69 Конституції України: громади діють як складові народу України через вибори, референдуми, інші форми прямої демократії. З переважної більшості питань громади реалізують свої інтереси через відповідні органи місцевого самоврядування, які і є юридичними особами у звичайному розумінні.

РЕЗУЛЬТАТ

Значне ускладнення юридичних аспектів діяльності органів місцевого самоврядування.

Загроза необґрунтованого перегляду складу громад, округів, областей та їх статусу

Держава залишає за собою можливість у будь-який час переглянути склад громади, округу, області.

РЕЗУЛЬТАТ

Створюється можливість «перезапустити» будь-яку раду («обнулити» обраних її голову, депутатів). Очевидно, що декларативна норма про необхідність врахування думки відповідних громад цьому не завадить.

Нові голови громад залишилися без визначених повноважень

Взагалі не вказані повноваження голів нових громад.

РЕЗУЛЬТАТ

Законом можна значно «послабити» голів, позбавивши їх права головування на засіданнях місцевих рад та керівництва виконавчим органом ради

Не передбачено децентралізацію повноважень та ресурсів

Перелік повноважень місцевого самоврядування, гарантії його фінансової та майнової автономії визначено, як у чинній Конституції, а округів і областей – не визначено взагалі. Тобто, ні про яку децентралізацію влади не йдеться.

РЕЗУЛЬТАТ

Законами повноваження та ресурси місцевого самоврядування можна легко централізувати і знівельовувати усі досягнення децентралізаційної реформи.

Асоціація міст України виступає за доопрацювання проекту змін до Конституції щодо децентралізації влади з широким залученням органів місцевого самоврядування, їх асоціацій, громадських експертів. АМУ висловлює готовність долучитися до цієї роботи. Інакше під егідою децентралізації Україна ризикує отримати владну вертикаль старого зразка замість європейських інституцій місцевої демократії.